

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความผิดฐานทำร้ายร่างกายนั้นถือเป็นความผิดที่สำคัญในสังคมเนื่องจากการกระทำดังกล่าวนี้ส่งผลกระทบต่อร่างกายซึ่งอาจมีระดับความเสียหายตั้งแต่เล็กน้อยไปจนถึงขั้นอันตรายสาหัสได้ ซึ่งประมวลกฎหมายอาญาได้บัญญัติเป็นความผิดในลักษณะ 10 ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย หมวด 2 ความผิดต่อร่างกาย ตั้งแต่มาตรา 295 จนถึงมาตรา 300 โดยวางหลักให้การเจตนาทำร้ายร่างกายผู้อื่นจนเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจมีโทษทางอาญา อย่างไรก็ตามเนื่องจากการทำร้ายร่างกายนั้นก่อให้เกิดความเสียหายหลายระดับ ประมวลกฎหมายอาญาจึงได้กำหนดให้มีโทษสูงขึ้นโดยพิจารณาจากความรุนแรงที่เกิดขึ้น ยกตัวอย่างเช่น ในกรณีที่ผู้ถูกทำร้ายร่างกายได้รับอันตรายสาหัสผู้กระทำความผิดจะต้องได้รับโทษสูงขึ้นตามมาตรา 297 และถ้าหากกรณีการทำร้ายดังกล่าวนี้มีเหตุฉกรรจ์ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 296 และมาตรา 298 ไม่ว่าจะเป็นกระทำความผิดต่อบุพการีหรือกระทำความผิดต่อเจ้าพนักงานซึ่งกระทำการตามหน้าที่ เป็นต้นแล้วนั้นก็ย่อมได้รับอัตราโทษที่สูงขึ้นแตกต่างกัน

วัตถุประสงค์ของเหตุฉกรรจ์ตามประมวลกฎหมายอาญานั้นเป็นไปตามทฤษฎีการลงโทษด้วยกันสองประการคือการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทน โดยเป็นการแก้ไขความเสียหายที่ผู้กระทำได้ก่อขึ้น โดยการกระทำในลักษณะของการทดแทนความรู้สึกละแวกของผู้เสียหายสูญเสียไปเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมประกอบกับจะต้องได้สัดส่วนกับความร้ายแรงที่เกิดขึ้นด้วย และประการที่สองคือการลงโทษเพื่อป้องกันยับยั้งไม่ให้เกิดการกระทำผิด โดยการลงโทษให้เช็ดหลาบเพื่อตัดโอกาสไม่ให้เกิดการทำความผิดซ้ำได้อีก ซึ่งทำให้เหตุฉกรรจ์ตามกฎหมายอาญานั้นเป็นเหตุที่จะทำให้ผู้กระทำความผิดได้รับโทษหนักขึ้นจากลักษณะของเหตุแห่งการกระทำที่มีความร้ายแรงกว่าปกติ เพื่อให้ผู้นั้นได้รับการลงโทษที่เหมาะสม ซึ่งในปัจจุบันการทำร้ายร่างกายนั้นมีรูปแบบ วิธีการและวัตถุประสงค์ที่หลากหลายไปจากอดีตเป็นอย่างมาก อีกทั้งยังมีความรุนแรงทารุณ โหดร้าย สร้างความเสียหายต่อชีวิตและกระทบต่อความรู้สึกของประชาชนเป็นอย่างมาก แต่อย่างไรก็ตามแม้จะมีการเปลี่ยนแปลงตัวบทกฎหมายจากกฎหมายลักษณะอาญามาเป็นประมวลกฎหมายอาญาแล้วก็ตาม

แต่ความผิดฐานทำร้ายร่างกายก็ไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญมีเพียงการแก้ไขถ้อยคำบางประการให้สมควรแก่ยุคสมัย โดยได้มีการนำเอาบทบัญญัติซึ่งเป็นเหตุจรรยาความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาตามมาตรา 289 มากำหนดให้เป็นเหตุจรรยาในความผิดฐานทำร้ายร่างกายด้วยการนำเอาเหตุแห่งการพิจารณาให้ได้รับโทษหนักขึ้นจากฐานะของผู้ถูกระทำไม่ว่าจะเป็นฐานะที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ ตำแหน่งหน้าที่ และสภาพความอ่อนแอของบุคคล อีกทั้งยังพิจารณาถึงความชั่วร้ายของผู้กระทำและพิจารณาจากจุดมุ่งหมายของผู้กระทำความผิดมาประกอบอีกด้วย

ยกตัวอย่างเช่น กรณีการกระทำความผิดฐานทำร้ายต่อบุพการีนั้น ผู้กระทำความผิดจะต้องได้รับโทษในความผิดฐานทำร้ายร่างกายหนักขึ้นกว่าการทำร้ายร่างกายธรรมดาตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 295 ซึ่งกระทำความผิดกล่าวเป็นการกระทำที่จะต้องได้รับโทษหนักขึ้นตามมาตรา 289 (1) เนื่องจากจากฐานะผู้ถูกระทำที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับผู้กระทำผิด แต่บทบัญญัติตามมาตรา 289 ดังกล่าวกลับไม่ได้กล่าวถึงกรณีการทำร้ายร่างกายของเด็กเอาไว้แต่อย่างใด ถึงแม้ว่าการทำร้ายร่างกายบุคคลดังกล่าวจะเป็นการกระทำที่แสดงให้เห็นถึงจุดมุ่งหมายและจิตใจที่ชั่วช้าของผู้กระทำความผิดก็ตาม โดยเฉพาะกรณีการทำร้ายร่างกายเด็กที่ถือว่าเป็นบุคคลที่มีความอ่อนแอทั้งทางด้านอายุ ร่างกายและประสบการณ์ชีวิต ซึ่งเป็นบุคคลที่ไม่สามารถดูแลตัวเองให้เอาตัวรอดและปลอดภัยจากการกระทำที่โหดร้ายและรุนแรงที่มุ่งจะทำต่อตนได้ แต่ประมวลกฎหมายอาญากลับไม่มีการกำหนดให้เหตุดังกล่าวเป็นเหตุจรรยาที่จะทำให้ผู้กระทำผู้กระทำผิดต้องได้รับโทษหนักขึ้นเป็นการเฉพาะแต่อย่างใด จึงทำให้เมื่อเกิดการกระทำความผิดต่อร่างกายของเด็กขึ้นจึงต้องทำการเทียบเคียงบทบัญญัติในฐานะความผิดอื่นมาใช้ อาทิ ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา ความผิดฐานกระทำอนาจาร หรือความผิดฐานทอดทิ้งเด็ก เป็นต้น และถึงแม้ประเทศไทยจะมีการกำหนดพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กพ.ศ. 2540 โดยบทบัญญัติในมาตรา 26 (1) ได้กำหนดไว้ว่า "ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งกฎหมายอื่น ไม่ว่าเด็กจะยินยอมหรือไม่ ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการอันเป็นการทารุณกรรมต่อร่างกายหรือจิตใจของเด็ก..." อีกทั้งยังได้กำหนดโทษจากการฝ่าฝืนตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ไว้ในมาตรา 78 อีกด้วย ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่ารัฐนั้นเห็นความสำคัญและมุ่งประสงค์ที่จะแก้ไขปัญหาในกรณีทำร้ายร่างกายเด็กเช่นกัน

สำหรับกรณีปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันจากการไม่มีการกำหนดเหตุจรรยากรณีการทำร้ายร่างกายเด็กไว้นั้น ได้ส่งผลกระทบต่อสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดดังกล่าวเป็นอย่างมาก ซึ่งจะเห็นได้จากสถิติการทำร้ายร่างกายเด็กในปัจจุบันสูงขึ้น¹

¹ UNICEF. (2556). สถิติความรุนแรงต่อเด็ก. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก https://endviolencethailand.org/violence_against_children. [2560,21 กันยายน]

อีกทั้งยังมีวิธีการและความรุนแรงเพิ่มขึ้นอีกด้วย ยกตัวอย่างเช่น กรณีของเด็กชายอายุ 5 ขวบที่มารดาได้นำไปฝากเลี้ยงกับสองสามีภรรยาที่รับจ้างเลี้ยงลูกของเธอ แต่ปรากฏว่าบนร่างกายของเด็กนั้นมีสภาพรอยแผลฉกรรจ์ ตั้งแต่ช่วงปลายสะดือลงมาถึงอวัยวะเพศ มีสภาพหนังลอกเป็นเนื้อแดงๆ โดยถูกอัมตะถูกทำลายเสียหาย ซึ่งผู้เป็นมารดาได้สอบถามสองสามีภรรยาที่รับจ้างเลี้ยงลูกของเธอ ได้รับคำตอบว่า "ถูกน้ำร้อนลวก" เท่านั้น แต่บุตรชายของเธอนั้นมีอาการนอนหวาดผวาและกลัวสามีและภรรยาจนตัวสั่น ไม่ยอมพูดจาใดๆ กระทั่งเธอได้สอบถามบุตรชายของเธอจนทราบว่า ลูกพี่เลี้ยงที่มารดานำไปฝากเลี้ยงนั้นลงโทษโดยจับมือไขว้หลังมัดไว้ แล้วนำกระเป๋าน้ำร้อนจัดมาอัดใส่ในกางเกงด้านหน้าเป็นเวลานาน จนในท้ายที่สุดนั้นเด็กชายวัย 5 ขวบดังกล่าวก็ต้องทำการตัดอวัยวะเพศทิ้งเนื่องจากความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้นมีความรุนแรงเป็นอย่างมาก และต้องใส่สายท่อขจัดเข้าไปในอวัยวะเพศสำหรับใช้ปัสสาวะแทนอวัยวะเพศที่เสียหายไปอีกด้วย²

จากที่กล่าวมาข้างต้นนั้นจึงเกิดเป็นแนวคิดและแนวทางในการศึกษาตามวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ขึ้น โดยผู้วิจัยจะทำการศึกษาทั้งปัญหาของการกระทำความผิดฐานทำร้ายร่างกายเด็กโดยเจตนา ดังกล่าวให้มีประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาและเพื่อคุ้มครองสิทธิผู้เสียหาย ให้ได้รับความคุ้มครองที่ครอบคลุมและเพียงพอต่อความเสียหายที่เกิดขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการวางหลักกฎหมายเกี่ยวกับเหตุฉกรรจ์การทำร้ายร่างกายเด็กขึ้น เพื่อเป็นการพัฒนาบทบัญญัติตามกฎหมายอาญาของประเทศไทยให้มีความสามารถในการบังคับใช้และมีความเหมาะสมกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาแนวความคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการกำหนดให้มีการรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากเหตุฉกรรจ์กรณีทำร้ายร่างกายเด็กโดยเจตนา
2. เพื่อศึกษาหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องการกำหนดเหตุฉกรรจ์ในกรณีการทำร้ายร่างกายเด็กโดยเจตนาในกฎหมายอาญาของประเทศไทยและต่างประเทศ
3. เพื่อศึกษาถึงปัญหากรณีการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับเหตุฉกรรจ์ในกรณีการทำร้ายร่างกายเด็กโดยเจตนา
4. เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมในการกำหนดเหตุฉกรรจ์ในกรณีการทำร้ายร่างกายเด็กโดยเจตนาในประเทศไทย

² เกลินิวส์. (2560). โหดผิดมนุษย์: เด็ก 5 ขวบถูก"พันจ่า"น้ำร้อนนาบอัมตะ. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก <https://www.dailynews.co.th/regional/584508>. [2560,22 กรกฎาคม]

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

บทบัญญัติความผิดเกี่ยวกับการทำร้ายร่างกายเด็กในประเทศไทยที่ยังไม่มีการบัญญัติถึงเหตุกรรจ์ไว้เป็นการเฉพาะ ซึ่งทำให้ปัญหาดังกล่าวนั้นกลายเป็นปัญหาสังคมในปัจจุบันที่ส่งผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนเป็นอย่างมาก ดังนั้น จึงควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญา โดยกำหนดให้กรณีการทำร้ายร่างกายเด็กเป็นเหตุกรรจ์เพื่อเพิ่มโทษผู้กระทำผิด และเพื่อคุ้มครองผู้ถูกกระทำที่เป็นเด็ก

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาการกำหนดเหตุกรรจ์ในการกระทำผิดต่อเด็กและเยาวชน เฉพาะการกระทำผิดในความผิดฐานทำร้ายร่างกาย โดยทำการศึกษาบทบัญญัติกฎหมายต่างๆที่เกี่ยวข้อง คือ ประมวลกฎหมายอาญาในลักษณะ 10 ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย , พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้กระทำความผิดด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.2550 , พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 และอนุสัญญาสิทธิเด็ก อีกทั้งยังได้ทำการศึกษาบทบัญญัติกฎหมายต่างๆที่เกี่ยวข้องหรือข้อคิดเห็นต่างๆของต่างประเทศโดยเฉพาะ กลุ่มที่ใช้ระบบกฎหมายแบบคอมมอนลอว์ คือ สหรัฐอเมริกา และประเทศกลุ่มที่ใช้ระบบกฎหมายแบบซีวิลลอว์ คือ สาธารณรัฐฝรั่งเศส สาธารณรัฐเฮลเลนิกและสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

1.5 วิธีการดำเนินการศึกษา

การดำเนินการศึกษาของวิจัยฉบับนี้ใช้วิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ด้วยการศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์จากหนังสือ บทความทางวิชาการ รายงานการวิจัย และเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของการกำหนดเหตุกรรจ์กรณีการทำร้ายร่างกายเด็ก โดยเจตนา ซึ่งได้รวบรวมข้อมูลจากเอกสารดังกล่าวมาวิเคราะห์หาข้อสรุป ตลอดจนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Data) จากเว็บไซต์ต่างๆเพื่อประกอบการดำเนินการศึกษา

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อทราบถึงแนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการกำหนดให้มีการรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากเหตุฉกรรจ์กรณีทำร้ายร่างกายเด็กโดยเจตนา
2. เพื่อทราบถึงหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเหตุฉกรรจ์ในกรณีการทำร้ายร่างกายเด็กโดยเจตนาในกฎหมายอาญาของประเทศไทยและต่างประเทศ
3. เพื่อทราบถึงปัญหากรณีการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับเหตุฉกรรจ์กรณีทำร้ายร่างกายเด็กโดยเจตนา
4. เพื่อทราบถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมในการกำหนดเหตุฉกรรจ์กรณีทำร้ายร่างกายเด็กโดยเจตนาในประเทศไทย

1.7 นิยามศัพท์

1. คำว่า “เด็ก” ตามวิทยานิพนธ์ฉบับนี้หมายถึง บุคคลที่มีอายุไม่เกิน 18 ปีบริบูรณ์
2. “การกระทำผิดซ้ำ” หมายถึง การที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดขึ้นอีกภายหลังจากการกระทำความผิดในครั้งแรก โดยไม่เจ็ดหลาบกับโทษทางกฎหมายที่ตนได้รับ³
3. “การกระทำผิดติดนิสัย” หมายถึง ผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไป⁴

³ ทวีเกียรติ มินะกนิษฐ. (2555). คำอธิบายกฎหมายอาญาภาคทั่วไป. (พิมพ์ครั้งที่ 14). กรุงเทพฯ: วิญญูชน. หน้า 237-239.

⁴ “ ก๊อตเฟรดสัน (Gottfredson) กล่าวว่า ผู้กระทำผิดติดนิสัย (Persistence Offender) โดยทั่วไป หมายถึง ผู้ที่กระทำผิดซ้ำซากหรือกระทำความผิดบ่อยครั้ง จนถือว่าเป็นนิสัย ซึ่งแต่เดิมมักจะใช้คำว่า ผู้กระทำผิดโดยสันดาน โดยผู้ที่กระทำผิดติดนิสัยนั้นจะทำการพิจารณาจากการที่ผู้นั้น กระทำผิดซ้ำซาก คือ กระทำผิดซ้ำหลาย ๆ ครั้ง ถ้ากระทำผิดซ้ำเพียงครั้งเดียวคือ กระทำผิดครั้งที่ 2 ยังไม่ถือเป็นการกระทำผิดติดนิสัยโดยถือเป็นเพียงการกระทำผิดซ้ำเท่านั้นเพราะอาจพลาดพลั้ง ได้ แต่ถ้ากระทำผิดซ้ำตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไปควรจะได้ถือว่าการกระทำผิดซ้ำซากหรือการกระทำผิดติดนิสัย” เข้าถึงได้จาก มนตร์ รัศมีศรี. (2553). การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำพิเศษธนบุรี. สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริการงานยุติธรรม ภาควิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 38.